

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Hodnocení stavu životního prostředí - květen 2016

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 16. května 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1015</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>235</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.3, OE.27, OE.32, OE.33</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>15. června 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

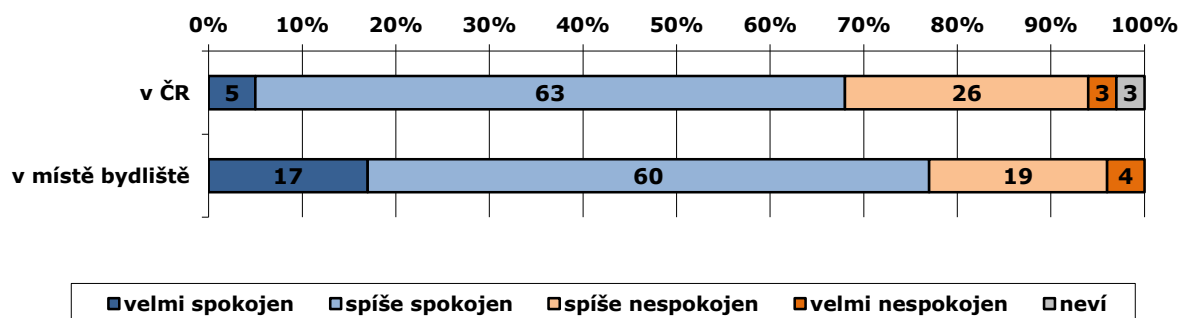
V rámci květnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zabývalo problematikou životního prostředí. Respondenti byli dotazováni na to, jak jsou spokojeni či nespokojeni se stavem životního prostředí v České republice a v místě svého bydliště, kde kromě celkového stavu hodnotili i některé dílčí aspekty, jako čistotu okolní přírody, dostupnost volné přírody, čistotu ovzduší, čistotu povrchových vod, kvalitu pitné vody, úroveň hluku nebo hustotu silničního provozu. Šetření dále zjišťovalo, zda se lidé zajímají o informace o stavu životního prostředí a zda je považují za dostatečné.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, většina obyvatel ČR je se stavem životního prostředí spokojena jak v místě, kde žije, tak i v zemi jako celku. Životní prostředí v místě svého bydliště vnímají více než tři čtvrtiny Čechů (77 %) příznivě, když 17 % z nich je s ním „velmi spokojeno“ a 60 % „spíše spokojeno“. Opačné hodnocení vyjádřila zbylá necelá čtvrtina dotázaných (23 %), z nichž 19 % je podle vlastních slov s životním prostředím v místě bydliště „spíše nespokojeno“ a 4 % jsou pak dokonce „velmi nespokojena“.

Již tradičně horší než hodnocení životního prostředí v místě vlastního bydliště je mínění o životním prostředí v České republice jako celku. Přesto i zde spokojenost vyjadřuje zřetelná, více než dvou třetinová většina (68 %) občanů, mezi kterými je 63 % „spíše spokojených“ a 5 % „velmi spokojených“. Opačný názor v šetření vyjádřilo 29 % dotázaných, z toho 26 % občanů je „spíše nespokojeno“ a 3 % jsou „velmi nespokojena“.

Graf 1: Hodnocení stavu životního prostředí v ČR a v místě bydliště (%)¹

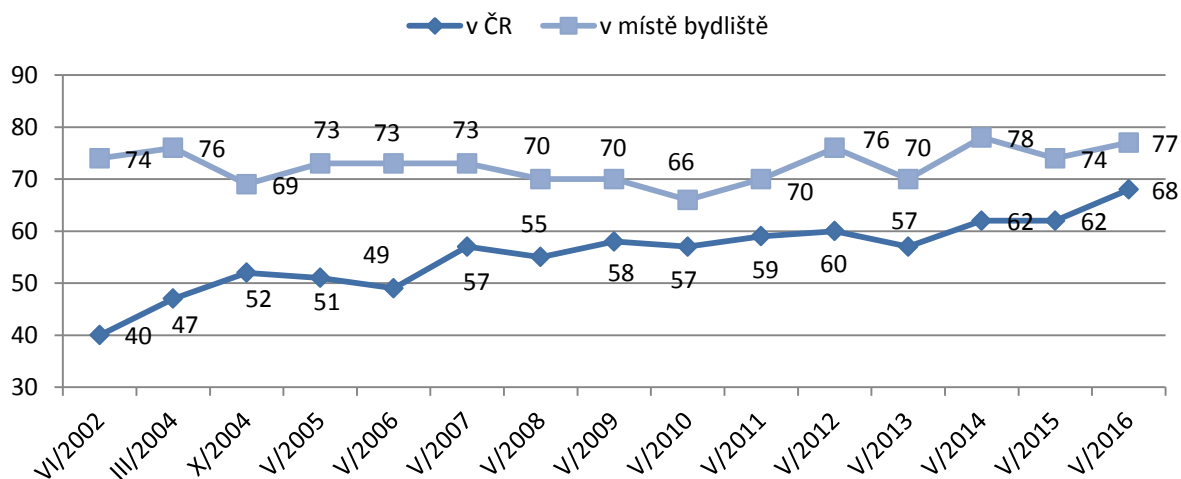

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Se stavem životního prostředí v celé České republice jsou méně spokojeni lidé, kteří považují svoji životní úroveň za špatnou (rozdíl je kolem deseti procentních bodů). Jinak vliv sociodemografických charakteristik na spokojenost s životním prostředím je v řádu několika procent.

Spokojenost se stavem životního prostředí v místě bydliště výrazně souvisí s velikostí bydliště především v podílu odpovědí „velmi spokojen“: velká města 8 %, předměstí 21 %, střední města 13 %, malá města 16 %, větší vesnice 27 % a malá venkovská sídla 33 %.

Graf 2: Spokojenost s životním prostředím v ČR a v místě bydliště – časové srovnání (%)

Pozn.: Součet podílů „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nespokojen“, „velmi nespokojen“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

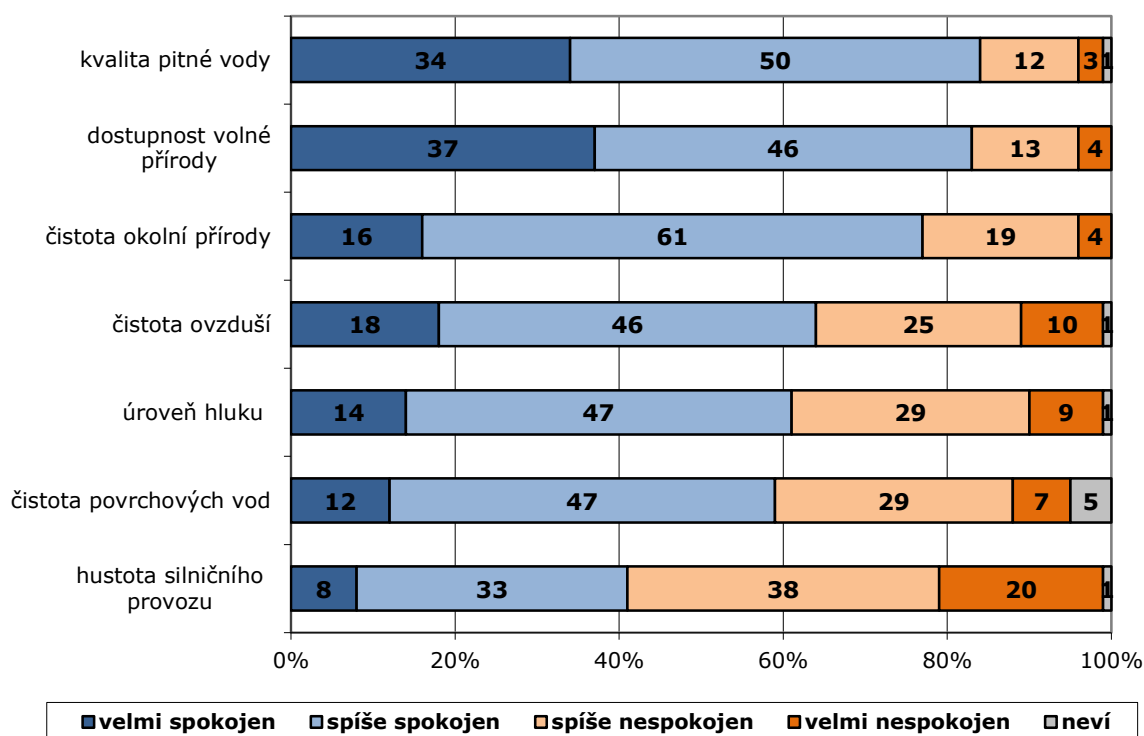
Při srovnání aktuálních výsledků s posledním výzkumem realizovaným v květnu 2015 vidíme, že v případě hodnocení životního prostředí v České republice se statisticky

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen s životním prostředím v naší republice celkově a ve vašem bydlišti?“

významně zvýšila spokojenost (o 6 procentních bodů), přičemž její aktuální úroveň je nejvyšší za celé sledované období od roku 2002. Spokojenost v místě svého bydliště se statisticky významně nezměnila. V dlouhodobé perspektivě je třeba konstatovat, že v letošním šetření se obě hodnocení sobě navzájem nejvíce přiblížila. Zatímco hodnocení životního prostředí v místě bydliště má kolísavý trend a až na výjimky se pohybuje mezi 70 a 80% pozitivních odpovědí, hodnocení z pohledu republikového má jasně vzestupný trend: během 14 let se zvýšilo procento spokojených ze 40 % na 68 %.

Pokud jde o hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště, kromě celkového pohledu na něj šetření podrobněji zjišťovalo i názory na některé jeho dílčí aspekty.²

Graf 3: Spokojenost s vybranými oblastmi životního prostředí v místě bydliště (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 3, s výjimkou jediné položky – hustoty silničního provozu – ve všech zkoumaných aspektech životního prostředí v místě bydliště převažuje spokojenost. Nejlépe hodnocenými oblastmi v tomto směru jsou kvalita pitné vody (84 % spokojeno, z toho 34 % „velmi“, proti 15 % nespokojených) a dostupnost volné přírody (83 % spokojených, z toho 37 % „velmi“, proti 17 % nespokojených). Tři čtvrtiny (77 %) lidí hodnotí pozitivně čistotu okolní přírody, necelé dvě třetiny (64 %) jsou spokojeny s čistotou ovzduší a přibližně tři pětiny vnímají pozitivně i úroveň hluku (61 %) a čistotu povrchových vod (59 %). V případě hustoty silničního provozu, jak bylo poznamenáno výše, spokojení tvořili menšinu (41 %), zatímco nespokojenost v tomto ohledu vyjádřily téměř tři pětiny dotázaných (58 %), když přitom pětina (20 %) je podle vlastních slov „velmi nespokojena“.

² Znění otázky: „Nakolik jste v místě Vašeho bydliště spokojen či nespokojen s a) s čistotou okolní přírody, b) s dostupností volné přírody, c) s čistotou ovzduší, d) s čistotou povrchových vod, e) s kvalitou pitné vody, f) s úrovní hluku, g) s hustotou silničního provozu?“

Se všemi sledovanými aspekty životního prostředí v místě bydliště jsou častěji spokojeni lidé s dobrou životní úrovní, nespokojenost naopak častěji vyjádřili lidé hodnotící svou životní úroveň jako špatnou.

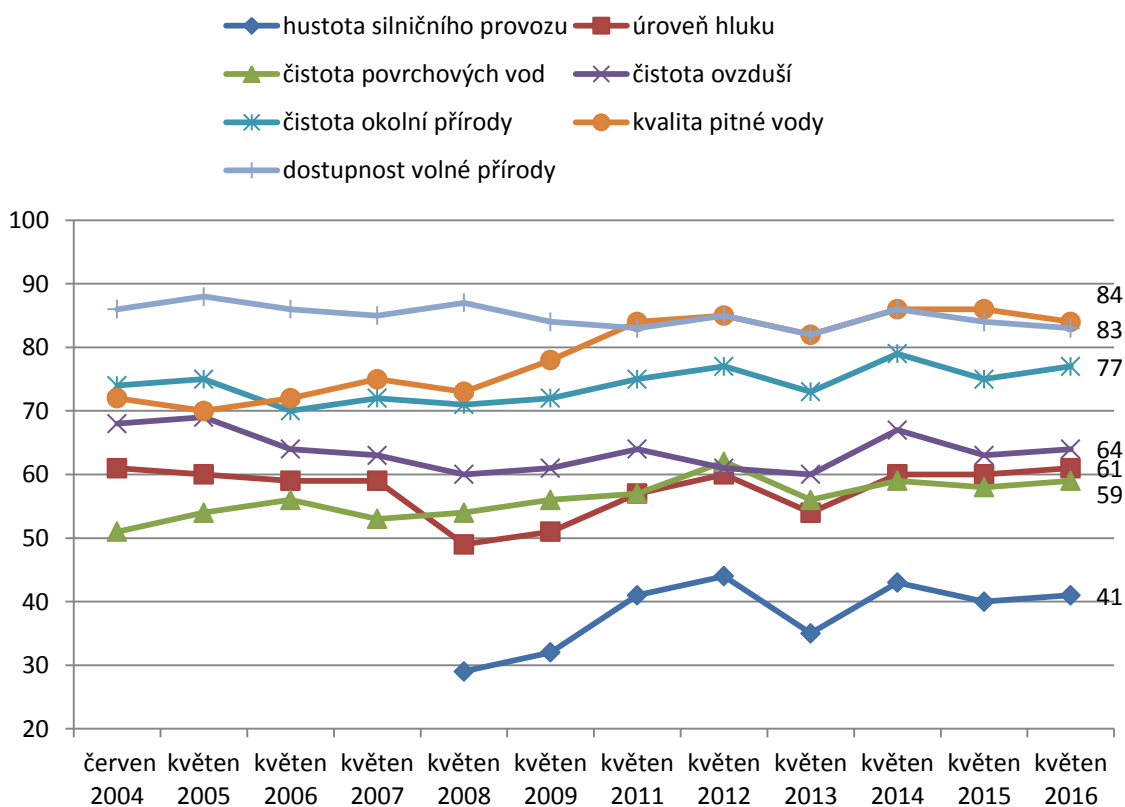
Velké rozdíly v názorech jsme pochopitelně zjistili mezi respondenty, kteří žili v různě velkých obcích. Čím větší byla obec, tím nižší byl podíl osob spokojených s uvedenými aspekty. Ilustrujme si rozdíl na zastoupení odpovědí „velmi spokojen“. První údaj je za velká města, druhý údaj je za malé vesnice, údaj v závorce je za předměstí, suburbia.

Tabulka 1: Hodnocení ekologické situace v místě bydliště podle velikosti obce – podíly odpovědí „velmi spokojen“ (v %)

	Velká města	Malé vesnice	Předměstí
Čistota okolní přírody	5	32	15
Dostupnost volné přírody	18	60	58
Čistota ovzduší	4	38	6
Čistota povrchových vod	6	19	9
Čistota pitné vody	35	34	30
Úroveň hluku	6	35	9
Hustota silničního provozu	2	27	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4: Hodnocení ekologické situace v místě bydliště – časové srovnání podílu spokojených (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 2: Hodnocení ekologické situace v místě bydliště – časové srovnání (v %)

	2004 III	2005 V	2006 V	2007 V	2008 V	2009 V	2011 V	2012 V	2013 V	2014 V	2015 V	2016 V
hustota silničního provozu					29/70	32/67	41/58	44/55	35/64	43/57	40/59	41/58
úroveň hluku	61/35	60/38	59/40	59/40	49/50	51/49	57/42	60/39	54/45	60/40	60/40	61/38
čistota povrchových vod	51/38	54/36	56/36	53/37	54/35	56/37	57/39	62/34	56/40	59/36	58/37	59/36
čistota ovzduší	68/32	69/30	64/34	63/36	60/38	61/38	64/35	61/38	60/39	67/32	64/36	64/35
čistota okolní přírody	74/25	75/24	70/29	72/28	71/28	72/28	75/25	77/23	73/27	79/21	75/25	77/23
dostupnost volné přírody	86/14	88/11	86/14	85/15	87/12	84/15	83/17	85/15	84/16	87/13	84/16	83/17
kvalita pitné vody	72/25	70/25	72/23	75/22	73/23	78/18	84/14	85/13	82/17	86/13	86/13	84/15

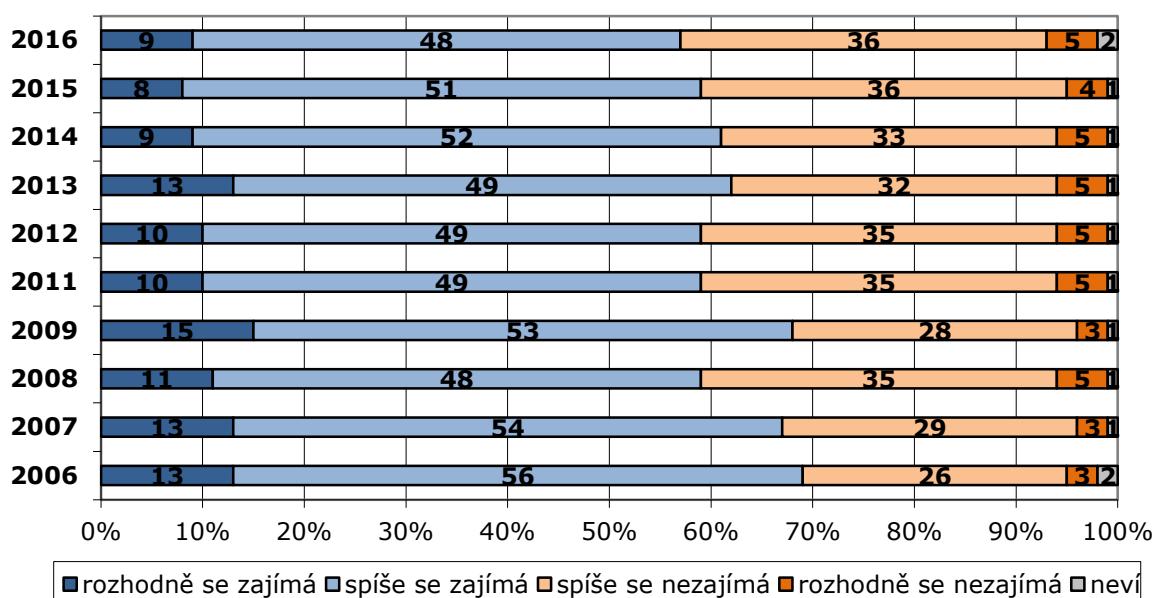
Poznámka: Položky v tabulce jsou řazeny sestupně dle podílu negativních odpovědí, tzn. „velmi nespokojen“ + „spíše nespokojen“ situace v roce 2016. Dopočet do 100 % v jednotlivých polích tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oproti situaci z května 2015, kdy proběhlo srovnatelné šetření naposledy, zůstalo hodnocení většiny sledovaných oblastí beze změny, případně byla změna statisticky nevýznamná.

Z dlouhodobého hlediska je pak patrné zejména postupné zlepšování mínění veřejnosti o kvalitě pitné vody. Mírné zlepšení z dlouhodobého hlediska pozorujeme také v případě čistoty povrchových vod. Poměrně stabilní se po celou dobu sledování, tj. od roku 2004, jeví spokojenost s čistotou okolní přírody a dostupností volné přírody.

Kromě otázek zaměřených na samotný stav životního prostředí šetření zjišťovalo i to, nakolik se lidé sami zajímají o informace týkající se životního prostředí v České republice.

Graf 5: Zájem o informace týkající se životního prostředí v ČR³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

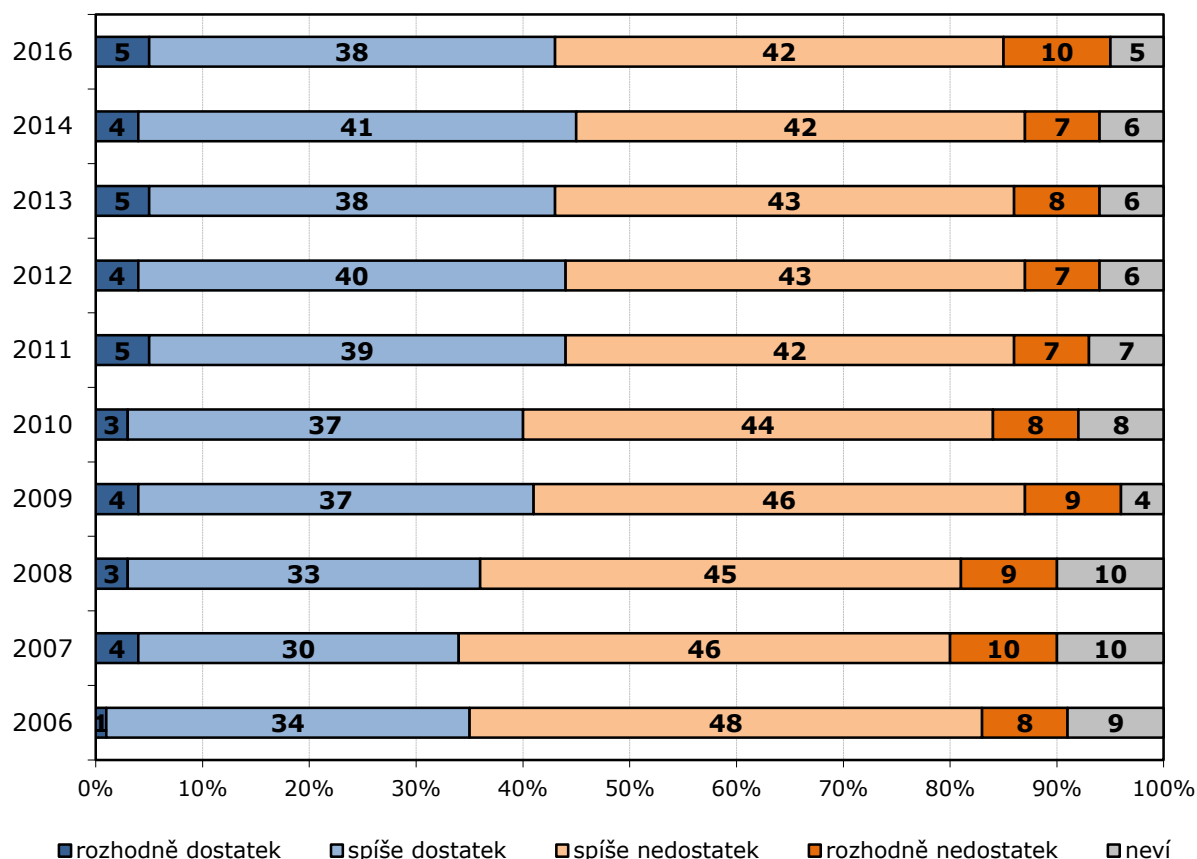
³ Znění otázky: „Zajímáte se o informace týkající se životního prostředí v České republice?“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 5, zájem o informace o stavu životního prostředí v ČR mají podle vlastního vyjádření necelé tři pětiny (57 %) občanů, v tom 9 % se o tyto informace podle svých slov „rozhodně zajímá“ a 48 % se „spíše zajímá“. Dvě pětiny respondentů (41 %) naopak uvedly, že se o tyto informace nezajímají, když 36 % zvolilo variantu odpovědi „spíše se nezajímá“ a 5 % „rozhodně se nezajímá“. Oproti roku 2015, kdy byla tato otázka v květnovém výzkumu respondentům položena naposledy, se celkový deklarovaný zájem o informace o stavu životního prostředí statisticky významně nezměnil.

Zájem o informace týkající se životního prostředí roste se stupněm dokončeného vzdělání respondenta - tři čtvrtiny vysokoškolsky vzdělaných se zajímají, zájem ostatních vzdělanostních skupin se pohybuje v rozmezí 50-60 %. Druhý výrazný rozdíl je mezi těmi, kteří deklarují dobrou životní úroveň (65 %) a ostatními (kolem 50 %). Významnější rozdíl v zájmu podle věku či podle pohlaví nebyl zaznamenán.

Poslední otázka, kterou se v této zprávě budeme zabývat, se týkala dostatečné informovanosti o stavu životního prostředí. Na rozdíl od výše probíraných otázek byla položena po roční pauze.

Graf 6: Hodnocení dostatku informací o stavu životního prostředí v ČR⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 2.* – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁴ Znění otázky: „Máte dostatek či nedostatek informací o stavu životního prostředí v ČR?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek.

Pokud jde o hodnocení dostatku či nedostatku informací o stavu životního prostředí v ČR, mírně převažuje mínění, že informací je nedostatek, nad názorem opačným. To, že informace o stavu životního prostředí jsou dostačující, si myslí o málo více než dvě pětiny (43 %) občanů, v tom 5 % říká, že informací je „rozhodně dostatek“, a 38 % vidí „spíše dostatek“ takových informací. Opačným způsobem se vyjádřila o málo více než polovina (52 %) oslovených, z nichž 42 % volilo variantu odpovědi „spíše nedostatek“ a 10 % „rozhodně nedostatek. Oproti roku 2014 se situace téměř nezměnila (posuny jsou v rámci výběrové chyby), což vlastně platí pro celé období od roku 2009.

Diference v hodnocení (ne) dostatku informací jsou obdobné jako u předcházející otázky s tím, že vzhledem k celkově méně pozitivním odpovědím jsou procentní údaje nižší. Dostatek informací týkající se životního prostředí roste se stupněm dokončeného vzdělání respondenta – 56 % vysokoškolsky vzdělaných je hodnotí jako dostatečné, ostatní vzdělanostní skupiny se pohybují v rozmezí 40-45 %. Druhý výrazný rozdíl je mezi těmi, kteří deklarují dobrou životní úroveň (53 %) a ostatními (kolem 30 %). Významnější rozdíly v dostatku informací ani podle věku, ani podle pohlaví jsme nezjistili.

Na závěr zprávy spíše jako zajímavost uvádíme tabulku, která kombinuje obě otázky a která dokládá jejich logickou provázanost, ale nejen tu. Jednoduše shrnuto: ti, kteří se o informace o životním prostředí zajímají, uvádějí, že mají dostatek informací, ti, kteří se nezajímají, mají nedostatek informací (to může být vnímáno nejen jako sebekritické přiznání, ale i obecně jako nedostatek informací). Ovšem určitá část respondentů při svém zájmu pociťuje určitý nedostatek (a není jich zanedbatelný počet: 30 % mezi těmi, kteří se „rozhodně zajímají“, 45 % mezi těmi, kteří se „spíše zajímají“).

Tabulka 3: Dostatečnost informací podle míry zájmu o informace (v %)

	Rozhodně dostatek	Spíše dostatek	Spíše nedostatek	Rozhodně nedostatek	Neví	Celkem
Rozhodně zajímá	30	39	23	7	1	100
Spíše zajímá	3	48	41	4	4	100
Spíše nezajímá	1	31	48	13	7	100
Rozhodně nezajímá	0	13	39	37	11	100
Neví	6	11	38	17	28	100

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.